

Berlinmurens fald, anden chance for en gunstig mulighed

Schiller Instituttets konference, 9. november 2019

1989 – Berlinmurens fald og en mistet mulighed

2019 – En anden chance for en stor mulighed

HELGA ZEPP-LAROUCHE: Vi fejrer i dag et tredobbelt jubilæum: 30-årsdagen for Berlinmurens fald; Friedrich Schiller, den store tyske frihedsdigters 260-års fødselsdag; og 35-årsdagen for grundlæggelsen af Schiller Instituttet. Og når sådanne tre jubilæer falder sammen, er det faktisk værd at se tilbage på, hvordan de hænger sammen.

Nu om dage kan mange mennesker ikke engang huske murens fald, fordi de enten ikke var født endnu, eller fordi de var for unge til at følge med i det. Men det er virkelig vigtigt at lære lektien om hvad der skete dengang, og hvad der gik galt, i forhold til den situation som vi har i dag.

Jeg kan huske mange af begivenhederne, som om det var i går, fordi vi ikke bare stod på sidelinjen og så på, men vi befandt os midt i disse begivenheder og prøvede på at forme dem med vores ideer.

Der gives næsten ikke eksempler på en større forskel mellem den officielle fortælling om, hvad der skete i forbindelse med den tyske genforening og murens fald, [og hvad der egentligt skete]: Den officielle fortælling er en ting, og hvad der virkelig skete er noget ganske andet. For hvis man lytter til den officielle fortælling, så var dette demokratiets sejr over kommunismen, friheden over diktaturet, og Fukuyama, historikeren, sagde to år senere, da Sovjetunionen faldt sammen, at dette var slutningen på [verdens-]historien. Og opfattelsen var generelt, at hele verden ville tage den vestlige model for "demokrati" til sig, herunder menneskerettigheder og det parlamentariske system, og at det simpelthen bare ville gå den vej.

Imidlertid advarede jeg i mange taler i 1990 om, at hvis man agtede at presse en

ligeså falleret vestlig liberal model ned over det sammenbrudte kommunistiske økonomiske system, vil man over en vis periode kunne opleve et opsving, men at det til sidst ville føre til et meget, meget større sammenbrud af systemet. Og jeg tror, at det er præcist der hvor vi er i dag.

Hvis man betragter verden rundt om på hele kloden, har man et system i fuldstændig uorden: Se på massedemonstrationerne i Chile, i Irak, i Libanon, se på de 'gule veste' i Frankrig; se på hvad der foregår med Brexit; de tyske landmænd er i total oprør. Efter min mening er det faktisk første gang i historien, at det sker samtidigt i alle hjørner af verden. Og jeg tror virkelig, at det i dag er sandt hvad Leibniz sagde i slutningen af 1600-tallet: Han sagde, at hvis hele verden på et tidspunkt bliver domineret af utilitarisme, vil det komme til en verdensrevolution.

Det vestlige etablissemments intentioner i '89 – og især efter Sovjetunionens sammenbrud i '91 – om at påtvinge verden en unipolær orden, hvilket var denne idé om "demokrati-som-det-eneste", har åbenlyst givet tilbageslag. De prøvede at påtvinge denne unipolære verdensorden med regimeskifte-operationer, med farverevolutioner, med interventionskrige; og ideen om at historien op til dette punkt, i det væsentlige, kun drejer sig om den atlantiske sektor. Men tilbageslaget mod denne indsats for at påtvinge en unipolær verden har ført til fremgangen for en hel række forskellige nationer, Rusland, Kina, Indien, og andre asiatiske nationer. Det har ført til en helt anden selvforståelse i Afrika. Det har øget kløften mellem de rige og de fattige på en sådan måde, at det ikke længere er bæredygtigt. Middelklassen forsvinder.

Så hvis man tager dette i betragtning, og spørger sig selv hvordan vi er nået til den såkaldte "enden på historien", demokrati overalt, og så de gigantiske omvæltninger, som finder sted lige nu? Nuvel, '89 var det man på tysk med rette kunne kalde en "Sternstunde der Menschheit", hvilket betyder en enestående chance [for forandringer] i historien, en "stjernestund for menneskeheden." Og det var et af disse store øjeblikke, hvor man faktisk kunne forme historien, fordi kommunismen var forsvundet, og man kunne have indført en fredelig verdensorden i det 21. århundrede. Og den vision havde vi:

Allerede i '84, da Sovjetunionen afviste hans tilbud om SDI (Strategiske Forsvarsinitiativ –red.), efter at præsident Reagan havde gjort det (SDI) til den officielle amerikanske politik, forudsagde Lyndon LaRouche, at hvis Sovjetunionen ville fastholde deres daværende politik, hvilket var en indsats for militær dominans, og 'primitiv akkumulation' imod deres egen økonomi, ville Sovjetunionen kollapse i løbet af fem år. Og det skete: Lyndon LaRouche, der også iagttog de økonomiske vanskeligheder i Comecon-landene, forudsagde i 1988

den snarlige tyske genforening, samt at det [gen-]forenede Tyskland skulle udvikle Polen med vestlig teknologi som en model for at omdanne hele Comecon.

Da muren faldt – i grunden efter de tiltagende mandagsdemonstrationer – var vi faktisk de eneste, der havde en forestilling [om det]. Husk tilbage på den utrolige glæde – folk dansede på Berlinmuren, da den blev åbnet, og det var et utroligt øjeblik med en potentiel forandring i historien. De officielle dokumenter fra den tyske regering, der blev offentliggjort et par år senere, viser, at til trods for at tysk genforening var det primære mål for tysk politik, havde man ingen beredskabsplan! De troede i virkeligheden ikke, at det nogensinde ville ske! Ingen troede for alvor på, at Sovjetunionen ville forsvinde. Men vi havde en idé om det, og hr. LaRouche foreslog første gang i 1988, at det genforenede Tyskland skulle udvikle Polen, og jeg skrev en løbeseddel, der blev offentliggjort i midten af november 1989, "Kære Tyskland, gå videre med selvtillid," og jeg foreslog nøjagtigt dette, at vi med vestlig teknologi skulle udvikle Polen og de andre Comecon-lande.

Dette var naturligvis endnu ikke blevet til politik, men Helmut Kohl, Tysklands kansler på det tidspunkt, tog et første 'baby-skridt' i retning af suverænitæt, ved den 28. november, et par dage efter min løbeseddel, at offentliggøre et 10-punkts program, som endnu ikke var ideen om genforening, men en konføderation af de to tyske stater.

To dage derefter, den 30. november, blev Alfred Herrhausen, lederen af Deutsche Bank på det tidspunkt, myrdet af en meget tvivlsom – sandsynligvis ikke eksisterede – "tredje generation" af terrororganisationen Røde Armé Fraktion. Det er i det mindste et spørgsmål, der stadig skal undersøges af historikere. Men det var et budskab til Kohl, "vov ikke på at gå i retning af tysk suverænitæt."

På det tidspunkt kom der en voldsom reaktion: [Den daværende britiske premierminister] Margaret Thatcher igangsatte denne kampagne for "Det fjerde Rige"; den franske præsident Mitterrand krævede, at Tyskland skulle opgive D-marken og indføre Euroen; Bush Sr. krævede selvbegrænsning af Tyskland gennem yderligere integration i NATO og EU, accept af Maastricht-traktaten, og dermed det regime med nedskæringer der nu fører til sprængningen af EU, spændingerne mellem øst og vest, nord og syd.

Vi foreslog den produktive 'Paris-Berlin-Wien-trekant', som var ideen om at bruge vestlig teknologi til at transformere landene i Østeuropa, og dybest set bruge deres produktive potentialer til at modernisere og integrere med Europa. Det første sådant forslag offentliggjorde vi i januar 1990, og da Sovjetunionen

kollapsede i '91 udvidede vi straks idéen om den produktive trekant til hele Eurasien for at forbinde de produktive befolkningscentre i Europa med dem i Asien gennem udviklingskorridorer, og vi kaldte det for 'Den eurasiske Landbro', Den nye Silkevej. Dette skulle også [danne basis for] den fredelige verdensorden i det 21. århundrede.

Naturligvis brød de neo-konservative, som ønskede at påtvinge deres unipolære verdensorden, løfterne de havde givet til Gorbatsjov, om, at NATO aldrig ville blive udvidet til Sovjetunionens grænser. I '91 offentliggjorde CIA ifølge en tysk avis en rapport om, at Rusland havde en bedre uddannet arbejdsstyrke og flere naturressourcer end USA, og at landet derfor ville blive en konkurrent på verdensmarkedet, hvis man tillod økonomisk udvikling. Derfor skulle den økonomiske udvikling afværges.

Hvad der trådte i kraft var chokterapien fra Jeffrey Sachs, den samme Jeffrey Sachs, der nu befinder sig midt i den grønne klima-finansieringssvindl. George Soros var involveret i en enorm hjerneflugt fra Rusland og de øvrige tidligere sovjet-lande, og i Tyskland forsøgte de virkelig at sprænge potentialet for et godt forhold til Rusland på det tidspunkt. Den 8. marts 1990 var den sidste samling i DDR's 'Volkskammer' [parlamentet i Østtyskland]. De skabte 'Treuhand Anstalt', som senere skulle blive til den største industrielle bedrift i verden. Og de skulle angiveligt beskytte DDR's statsejede ejendom, men et 'koldt kup' blev udført: Allerede den 26. juni 1990 offentliggjorde De Maizière-regeringen vedtægter, der alene handlede om "privatisering" og "omorganisering" af de statsejede industrier.

I august 1990 blev Detlev Karsten Rohwedder, som var en meget god og effektiv industrialist, udpeget til at foretage en omlægning af førnævnte 'Treuhand', og han havde en fremragende forståelse af kravene til realøkonomien, så han satte genopretning før privatisering med det primære formål at beskytte arbejdspladserne fra de tidligere statsejede virksomheder. Straks kom han under ondskabsfulde angreb fra de britiske og amerikanske investeringsbanker, der beskyldte ham for at blokere for udenlandske investeringer. Den 1. april 1991 blev han skudt af den samme tvivlsomme, sandsynligvis ikke eksisterende, "tredje generation" af 'Rote Armé Fraktionen' af den terroristiske Baader-Meinhof-gruppe. Han blev erstattet af Birgit Breuel, en datter af Alvin Münchmeyer, hvis bank har en meget dystre historie, idet den var med til at finansiere NSDAP [nazist-partiet] i 30'erne sammen med Harriman i USA og Montagu Norman, bankdirektør for Bank of England.

Hvad der skete, var en gigantisk ekspropriation af den østtyske befolknings ejendom. Pludselig betød alle disse menneskers livsværk intet; det blev erklæret

værdiløst; og dette er et chok, som disse mennesker i det tidligere Østtyskland ikke er kommet sig over den dag i dag. Og jeg vil sige, at denne ekspropriation har spillet meget ind på det faktum, at vi nu har fået fremkomsten af Alternativet for Tyskland (AfD), en populistisk organisation som imidlertid har en masse af alle de onde elementer, højreekstremisme, hvis ikke værre – fascistiske elementer – i sig.

Se, etablissementet udnyttede grundlæggende det faktum, at kommunismen var forsvundet, og der skete noget nyt. Da Sovjetunionen stadig eksisterede, så oligarkiet i Vesten stadig et vist behov for videnskabelig og teknologisk fremgang, for dybest set at holde trit med våbenkapløbet i Den kolde Krig, af årsager, der allerede var blevet formuleret af Machiavelli: At man altid skal forblive på samme teknologiniveau som ens modstander, eller være foran.

Men med Sovjetunionens sammenbrud gik det britiske imperium ind i en absolut ubændig deregulering af de finansielle markeder, og de gik tilbage til den gamle oligarkiske tankegang om befolkningsreduktion, og at holde befolkningen i tilbagestående, og især efter at det lykkedes at eliminere Glass/Steagall-loven i USA i 1999, fik vi en fuldstændig, uhammet deregulering af de finansielle markeder på bekostning af industrien og velfærden, til fordel for spekulanternes profitmaksimering.

I juli 2007, da den anden ejendomsmarkedskrise brød ud – faktisk en uge før – optog Lyndon LaRouche en verdensberømt video, hvor han sagde, at "Dette system er absolut færdigt, og alt hvad vi vil se nu er, hvordan de forskellige aspekter kommer til at manifestere sig". Og som et resultat af det faktum, at folk ikke lyttede til ham, fik vi så det store systemiske nedbrud i 2008. Intet blev gjort af centralbanker for at eliminere de grundlæggende årsager til dette nedbrud, og derfor står vi nu, ca. 11-12 år senere, overfor en endnu værre krise, fordi det eneste man lavede var kvantitative lempelser, nulrenter, negative renter, og i dag ser man et sammenbrud af hele systemet, i meget, meget værre grad end i 2008.

Men i mellemtiden udviklede sig også en anden tendens: I forbindelse med vores forslag til den 'Eurasiske Landbro', arrangerede vi konferencer og seminarer på fem kontinenter. I '96 var der en stor konference i Beijing, hvor jeg forelagde vores forslag om at bruge den Eurasiske Landbro som hjørnesteen for en ny verdensøkonomisk orden, og på det tidspunkt erklærede Kina, at den Eurasiske Landbro skulle være det strategiske mål inden år 2010. Men så kom naturligvis krisen i Asien i '97. I '98 kom den russiske statsbankerot, og disse lande – de asiatiske lande – blev tvunget til at udvikle et alternativ for at forsvare sig selv. Og siden da har der udviklet sig en hel række organisationer: BRICS,

Shanghai Cooperation Organization, Global South; og Schiller Institutet fortsatte med at afholde konferencer med forslag om, at den Eurasiske Landbro skulle blive til en 'Verdenslandbro', der forbinder alle fem kontinenter.

I 2013 i Kasakhstan annoncerede præsident Xi Jinping så den Nye Silkevej. Og i de forløbne seks år siden da, er dette blevet det største infrastrukturprojekt nogensinde i historien. Det har allerede fået tilslutning fra 157 nationer og 30 store internationale organisationer. De har skabt et nyt paradigme, der er baseret på respekten for national suverænitet og ikke-indblanding i de andres landes sociale system. Det er en model for samarbejde, som ifølge præsident Xi Jinping er åben for samarbejde med enhver nation på planeten.

Når man ser rundt omkring på kloden er der demonstrationer i mange lande, mange af dem er større end 'mandags-demonstrationerne' i DDR. i '89, og nogle af dem er ikke så fredelige som de var. Vi konfronteres også med eksistentielle farer: Det udgår især fra narkokartellerne, hvis man betragter situationen i Mexico, eller hvis man ser på de overvejende Soros-sponsorerede farverevolutioner, såsom i Hongkong og andre destabiliseringer rundt om i verden. Det er i realiteten de samme kræfter, der står bag kuppet mod præsident Donald Trump, siden 2016. Men der er også en modbevægelse. Den kriminelle efterforskning af kupmagerne mod Trump ledes af justitsminister William Barr.

Så 30 år efter murens fald er vi præcis på det punkt, som jeg har påpeget i mange taler, at hvis man påtvinger det liberale system, så vil man få et langt større sammenbrud, og det er præcis, hvad vi ser i dag. Men vi har også den nye konstellation med Bælte- og Vejinitiativet og præsident Trump, som mange gange har sagt, og bevist gennem sine handlinger, at han ønsker at forbedre forholdet til Rusland og Kina. Så faktisk oplever vi lige nu den store chance igen i 2019, men hvad der [nu] må ske, for at tage ved lære af hvad der gik galt for 30 år siden, er, at de fire [stor-]magter – USA, Rusland, Kina og Indien – skal gennemføre Lyndon LaRouches recept:

- Vi skal have en global Glass-Steagall, adskillelse af bankerne. Kasinoøkonomien må slutte, og dette bør ske inden sammenbruddet for alvor kaster verden ud i kaos.
- Derefter har vi i brug for en nationalbank efter Alexander Hamiltons principper i ethvert land.
- Der er brug for en ny Bretton Woods-aftale, et nyt kreditsystem til at finansiere internationale projekter under Bælte- og Vejinitiativet.
- Og vi er nødt til at have en forøgelse af produktiviteten i økonomierne gennem et fælles lynprogram til realisering af fusionskraft, samt internationalt samarbejde om rumfart og -forskning.

Nu må disse lande – de fire stormagter – gå sammen med andre lande om den økonomiske genopbygning af Sydvestasien, som er blevet ødelagt af disse interventionskrige; og vi har brug for industrialiseringen af Afrika, fordi dette er den store udfordring for hele menneskeheden. Vi må få bugt med geopolitik, og vi må samtykke i hvad præsident Xi Jinping har foreslået igennem mange år: Et fællesskab for hele menneskehedens fremtid.

Dette skal dog kombineres med en renæssance af klassisk kultur, og det er derfor at Schiller Instituttets rolle og ideerne fra Friedrich Schiller er så absolut uundværlige. Det var principielt for Schiller Instituttet, da det blev grundlagt i 1984, at en ny økonomisk verdensorden i virkeligheden kun kan lykkes, hvis den kombineres med en klassisk renæssance. Vi har brug for en dialog mellem de bedste traditioner indenfor alle kulturer, og for europæisk civilisation betyder det, at det smukke menneskebillede, som det blev udtrykt af Friedrich Schiller, og som det blev fejret af Beethoven i 'Ode til Glæden' i den niende symfoni, må blive grundlaget for vores uddannelsessystem og vores sociale liv. Fordi hvert menneske, ifølge Schiller, har potentialet til at blive en smuk sjæl, og hans definition af dette er, at ethvert menneske potentielt kan blive et geni. Han har en idé om, at ethvert menneske har en ubegrænset evne til selvforbedring, intellektuelt og moralsk.

Så hvis man ser på det, har den liberale model ikke bare fejlet økonomisk, men også kulturelt. Hvis man ser på narkotikaepidemien, for eksempel i USA, grimheden i ungdomskulturerne, volden i den såkaldte "underholdning", skoleskyderier og lignende ting, er det meget, meget tydeligt, at hvis Vesten ønsker at overleve, er der brug for en æstetisk uddannelse. Præsident Xi Jinping har sagt ved mange lejligheder, hvor vigtig han betragter den æstetiske uddannelse, fordi den fører til et smukt sind og en smuk sjæl, og det er kilden til skabelsen af store kunstværker.

Så, I USA og Europa må vi til at genskabe de bedste traditioner for humanisme og klassisk kunst; i traditionen fra den italienske renæssance, de tyske klassikere, musikken fra Bach, Mozart, Beethoven, Schubert, Schumann, Verdi og andre. Dette er ikke en mulighed: Det er en nødvendighed. Civilisationer er forsvundet, og hvis man går til museerne, er de fulde af eksempler på nationer, kulturer og civilisationer, som moralsk var for anløbne til at klare sig. Europa og USA kunne muligvis helt forsvinde! Og dette siger jeg ikke som en pessimistisk prognose, men som et incitament for os til at ændre vores vaner og antagelser. Vi er nødt til at genskabe vores civilisation baseret på de høje idealer fra de store digtere, som Schiller, hvis 260 års fødselsdag vi fejrer i dag.

Video og afskrift: Fejring af Berlin murens fald og Friedrich Schillers fødselsdag.
Konference i NYC med Helga Zepp-LaRouche som hovedtaler den 11. november 2019 (på engelsk)

A Three-Fold Anniversary

Address by Helga Zepp-LaRouche (Se afskriftet nedenunder)

Excerpt from video: "The Lost Chance of 1989"

Schubert/Schiller: Die Hoffnung

Michelle Erin, soprano – Margaret Greenspan, piano – Elliot Greenspan, speaker

Schubert/Schiller: An Emma

John Sigerson, tenor – Margaret Greenspan, piano

Shakespeare: Luciana's Monologue from Comedy of Errors, Act 3, Scene 2

Leah DeGruchy

Max Caspar on Kepler as a Philosophical Mind

John Sigerson

Schiller: "Die Teilung der Erde"

Frank Mathis

Schubert/Schober: "An die Musik"

Lisa Bryce, soprano – Richard Cordova, piano

[Download \(PDF, Unknown\)](#)

Helga Zepp-LaRouche: "USA bør genoplive forestillingen om "Dette skønne land, USA"

Den 23. januar 2019 (EIRNS) –Helga Zepp-LaRouche gjorde de følgende bemærkninger i dag til den amerikanske afdeling af LaRouche-bevægelsen:

Vi befinder os i den begyndende fase af en fuldkommen ny era i den menneskelige civilisation, og alt vi skal, er at udrydde konceptet om at geopolitiske interesser skal forsvares under alle omkostninger, selv hvis det betyder tredje Verdenskrig og menneskehedens udryddelse. Der er et alternativ og det hedder et nyt paradigme for nye relationer mellem nationer; win-win samarbejde.

Den eneste forskel er, at formålet er at kultivere en befolkning med fremragende egenskaber. Jeg har læst en artikel, hvori alle bidragsyderne siger, at den eneste årsag til, at Kina er fremstående i rumfart, er at partiet kontrollerer videnskab og teknologi. En kinesisk lærd person besvarede denne udtalelse ved at sige: Nej, det er fordi vi er fuldstændigt fokuserede på opdagelser, fremragende uddannelse og fordi vi har en stor og talentfuld befolkning på 1,4 milliarder mennesker og man kan ikke frembringe videnskabelige opdagelser gennem diktatur. Det er netop hvad Friedrich Schiller har uddybet ved mange lejligheder. Der er ingen grund til at disse idéer ikke skulle kunne genoplives i det smukke land, Amerika, det land, som havde til formål at tjene som et håbets fyrtårn og som frihedstempel for verden.

Lige nu er dette ikke tilfældet. Vi har en verden i kaos. Men hvis folk har en idé om, at USA er nøglen til at løse krisen i verden – og på en vis måde kan USA's bedste tradition genoplives. Men det skal genoplives i form af en republik. Som både George Washington, Benjamin Franklin og mange andre store præsidenter sagde: "Vi giver jer en republik, men det er jeres opgave at forsvare den." Og det er netop hvad der står på spil i dag.

Med det på sinde mener jeg, at folk bør have en patriotisk kærlighed overfor Amerika fordi det netop er dét, som er påkrævet. Det betyder dog ikke, at man skal være chauvinistisk og fokusere på ét land alene, man bør efterstræbe at være det som Friedrich Schiller kalder "en patriot og en verdensborger." Det er på ingen måde en modsætning. Man skal lade sig inspirere af en lidenskabelig kærlighed for menneskeheden, og det vil give en vinger, gøre en til en krigsengel, så man kan opnå mirakler og overkomme den lille indvendige stemme som siger "åh nej, det vil jeg ikke, jeg har en anden agenda, og det er ovenikøbet for svært!" Derved kan man blive en gigant som kan "hoppe over egen skygge" som det tyske ordsprog siger. Således kan du transformere dig selv til den krigsengel, som verden har brug for lige nu.

Hvorfor »Schiller Instituttet«? Om Konfutses og Schillers æstetiske opdragelse af mennesket. Helga Zepp-LaRouches budskab i anledning af Schillers fødselsdag 10. nov., 2017

Tom Gillesberg: ... Hvis Schiller var her i dag, hvad mener du så, han ville bidrage med, og hvad kan vi bruge Schiller til i dag?

Helga Zepp-LaRouche: Jeg mener, at Schiller ville være meget glad, for grunden til, at Schiller Instituttet hedder Schiller Instituttet ... jeg har altid ment, at Friedrich Schillers menneskebillede var det mest ædle: Ideen om, at alle mennesker kan blive skønne sjæle.

Leder, Schiller Instituttet og LaRouche PAC, 11. nov., 2017 – Følgende er et svar, Helga Zepp-LaRouche gav på et spørgsmål, stillet af formand for Schiller Instituttet i Danmark, Tom Gillesberg, under diskussionen, der fulgte efter Helgas briefing til Schiller Instituttets Venners valgarrangement i København, 10. nov.

Hendes svar udgør hendes lykønskingsbudskab til festlighederne 11. nov. i anledning af Schillers fødselsdag.

Tom Gillesberg: Da vi begyndte mødet, Helga, kommenterede jeg det faktum, at det i dag er Friedrich Schillers fødselsdag [10. nov. 1759 – 9. maj 1805]. Så jeg mener, det er meget passende at tænke over dette. Og jeg vil gerne spørge dig, Helga: Hvis Schiller var her i dag, hvad mener du så, han ville bidrage med, og hvad kan vi bruge Schiller til i dag?

Helga Zepp-LaRouche: Jeg mener, at Schiller ville være meget glad, for grunden til, at Schiller Instituttet hedder Schiller Instituttet – jeg kunne have en indsats for at etablere en bedre relation mellem relationer; jeg kunne

have fundet en anden tænker: Leibniz, Cusanus, der er mange, der har gjort utrolige ting. Men jeg har altid ment, at Friedrich Schillers menneskebillede var det mest ædle: Ideen om, at alle mennesker kan blive skønne sjæle.

Som jeg for nylig skitserede i en tale, jeg holdt i New York, så er ligheden mellem konfutsiansk æstetisk opdragelse og Friedrich Schillers æstetiske opdragelse, forbløffende stor. Konfutse, der trods alt levede for 2.500 år siden, og Friedrich Schiller, der levede for over 200 år siden, kom imidlertid begge på den samme idé. Nemlig, at ethvert menneske har potentialet til ubegrænset selv-fuldkommengørelse; til at blive et geni. Og Schillers definition af geni var en skøn sjæl. Hermed mente Schiller, at man finder frihed i nødvendighed, og man gør sin pligt med passion. Ikke som én, der følger Kant, og som siger, »jeg må gøre min pligt« og ser rasende ud, og man er moralsk, men man hader det. Men derimod, at man glæder sig over at gøre det gode.

Jeg finder, at Xi Jinping er i besiddelse af denne egenskab. Jeg har studeret ham, studeret hans taler, hans bog med taler, *The Governance of China*, som I bør læse, som er udgivet dér; men man kan også finde alle hans taler på Google. Jeg kom til den konklusion, at han er en filosof; at han er et konfutsiansk renæssancemenneske. Og jeg mener, at Schiller ville have været utrolig glad over, at et sådant menneske er statsoverhoved, og at han har strømlinet hele det kinesiske samfund i overensstemmelse med disse ideer.

Jeg er meget optimistisk med hensyn til dette. Jeg mener, den vestlige propaganda er selvfølgelig flippet ud som bare pokker. De siger, »Åh! Xi Jinping er en ny Mao Zedong, endda en ny Stalin. Han koncentrerer al denne magt i sine egne hænder.«

Men undersøger man dette, ser man, at det ikke er tilfældet. Vist er det et meget centraliseret system, men det er et meritokrati; det er helliget folkets almene velfærd, og ikke kun det kinesiske folks, men udtrykkeligt også alle de deltagene landes [i Bælte & Vej]. Så jeg mener, Schiller ville genkende denne idé med at have en vision om en bedre verden, for, når man læser hans *Æstetiske Breve*, siger han: Man må give sine samtidige mennesker det, de har brug for, og ikke det, de begærer.^[1] Man må være en tjener for sit århundrede, men ikke dets slave. Og andre, lignende begreber. Jeg mener, man må have en vision for, hvor man ønsker, menneskeheden skal være i fremtiden.

Det er ideen om, at den menneskelige art har muligheden for at blive forædlet, og dette var en udbredt idé hos Konfutse, og det var ligeledes absolut Friedrich Schillers idé.

Jeg mener, at dette er to meget gode udgangspunkter for at starte en debat om, hvad der er galt med den nuværende liberalistiske kultur, hvor »alt er tilladt«. [i modsætning til] ideen om, at kunst må være skøn. For kun, hvis kunst er skøn, kan den bevæge hjertet og forædle mennesket. Jeg mener, vi har et presserende behov for dette, for, ser man på vore samtidige mennesker, så har de et presserende behov for en æstetisk opdragelse. Og jeg mener, at det er, hvad Schiller Instituttet forsøger at gøre, og man kan ikke nægte, at det, vi hørte i begyndelsen, denne arie, der blev sunget [af Lena Malkki], er skønnere end det, man kan høre af Madonna. Hun er faktisk det modsatte af det, hendes navn siger; men det vil jeg overlade til jeres bedømmelse.

[1] Se også: [»Vi behøver Schillers Æstetiske Breve i dag«](#), af Feride Istogu Gillesberg.

[Friedrich Schillers indflydelse på grundlæggelsen af Norge som nation](#)

Hæftet blev skrevet af William C. Jones fra Schiller Instituttet for mange år siden.

[Download \(PDF, Unknown\)](#)

[»Beethovens årtier lange kamp for den Niende Symfoni«](#) [Kun sjældent i menneskehedens historie](#) [har der været en dialog og en syntese](#)

mellem to, store intellekter på Friedrich Schillers og Beethovens niveau, endskønt de aldrig mødtes. Resultatet heraf blev den 9. Symfoni.

Lad os begynde med Beethovens Niende Symfoni, der slutter med en overraskelse – menneskelige stemmer, der stemmer i med idéerne i Friedrich Schillers digt, Ode til glæden, indflettet i orkesterstemmerne, som dermed skaber et af historiens mest bevægende kunstværker. Lad os dernæst, ved at gå baglæns i tiden, gå igennem Beethovens tredive år lange søgen for at opnå dette og standse ved nogle af de musikalske milepæle, der førte til dette udødelige mesterværk i bevidstheden om den kendsgerning, at vi kun kan lytte til disse forløbere med deres efterfølgeres toner klingende i vore ører.

Rapporten er oversat fra engelsk. [Den originale engelske rapport kan læses her.](#)

[Download \(PDF, Unknown\)](#)

Er skønhed en politisk nødvendighed? Helga Zepp-LaRouche

Det var en anden af Schillers ideer, hvor han sagde, »Hvert menneske har et ideelt menneske i sig, og det er hans eller hendes store opgave i livet at opfylde dette store potentiale og gøre dette ideelle menneske, der potentielt set findes i enhver, identisk med det faktiske menneske.« Jeg finder også, at dette er et meget smukt svar på ideen om, hvorfor er vi her? Hvorfor er vi på planeten Jord? Hvad er formålet med vores eksistens?

[Download \(PDF, Unknown\)](#)

[Helga Zepp-LaRouche sender en hilsen til musikaften på Manhattan i anledning af Friedrich Schillers fødselsdag](#)

De fleste mennesker er så bebyrdet med at sørge for deres elementære livsforhold, at de ikke ønsker, og ikke kan klare den yderligere byrde, det er, at tænke. De er derfor tilbøjelige til at overtage deres meninger fra en eller anden gruppe, som de tilhører, det være sig kirke, præst, klub, deres samfundsklasse, medier eller en hvilken som helst anden gruppe. For at være i besiddelse af visdom, være klog, og for at elske visdom, må man allerede være i besiddelse af visdom for at påskønne den.

GDE Error: Requested URL is invalid

[Friedrich Schiller: Oversigt over danske artikler om Schiller](#)

– Schiller på andre sprog

– Schiller på dansk

[»Den danske hjælp til Schiller«](#)

af Tom Gillesberg

Relaterede artikler:

[»Friedrich Schiller – Alle landes frihedsdigter«](#)

af Tom Gillesberg

[Uddrag af Friedrich Schillers skuespil »Don Carlos«, 3. akt, scene 10](#)

[»Timoleon og Immanuel«](#)

af Tom Gillesberg

[»Schiller og Historiens Dynamik«](#)

af Michelle Rasmussen

[»Vi behøver Schillers æstetiske breve i dag«](#)

af Feride Istogu Gillesberg

Links til Schillers foredrag: »Hvad er, og til hvilken formål studerer vi universalhistorie?«:

[På originalsproget på det tyske Schiller Instituts side:](#)

klik paa "antrittsrede" på venstre side for at komme til

"Was heisst und zu welchem Ende studiert man Universalgeschichte?"

[På engelsk på det amerikanske Schiller Instituts side:](#)

["What is, and to what end, do we study Universal History?"](#)

Artikler om Friedrich Schiller på Schiller Instituttets hjemmesider i andre lande:

[Svensk:](#)

[»Vårt behov av Schiller i dag«](#), af Helga Zepp-LaRouche

[Svensk oversættelse af Schillers udvalgte værker](#)

[Tysk side](#)

[Amerikansk side](#)

Friedrich Schiller på dansk:

[Udvalgte Skrifter, oversat af Frederik Schaldemose \(1833\).](#)

Indeholder :

Kabale og Kærlighed side 1 (13) og

Maria Stuart side 147 (159)

[Schillers udvalgte værker bind 3, oversat af Johannes Magnussen \(1896\).](#)

Indeholder:

Jomfruen fra Orleans

[Schillers udvalgte værker bind 8, oversat af Johannes Magnussen \(1896\).](#)

Indeholder:

Wallenstein-trilogien.

[10 digte oversat af Uffe Birkedal \(1906\).](#)

Indeholder bl.a. Ibykus's Traner.

Friedrich Schiller 255 år 10. nov. 2014:

Helga Zepp-LaRouche:

Friedrich Schillers strategiske betydning i dag

For at fejre Friedrich Schillers 255. fødselsdag (10. november, 2014), og 30-års jubilæet for grundlæggelsen af Schiller Instituttet (SI), anførte grundlæggeren af Schiller Instituttet, Helga Zepp-LaRouche, en lidenskabelig diskussion om Schillers unikt skabende intellekt og Schiller Instituttets historiske betydning. Idet hun indledte med en opdatering af den strategiske situation, sagde Helga, at verden i dag »hænger mellem Himmel og Helvede«, med truslen om en akut fare for krig (Ukraine og ISIS), men med BRIKS-nationernes nye »dynamik med maksimal økonomisk integration« på dagsordenen.

Hvad er nødvendigt for at vippe balancen over i vores favør? Dette spørgsmål førte til en meget fascinerende diskussion, som startede med en meget personlig rapport fra Helga om den store lykke, hun havde, da hun som skolepige opdagede Schiller. Hos Schiller mødte hun det skønneste billede af mennesket og idéen om, at man, gennem udviklingen af skønne sjæle, kan opnå et skønt samfund. Hun havde lejlighed til at genlæse Schillers værk i 1978, hvor den strategiske spænding mellem USA og Tyskland blev mere intens pga. atompolitikken; i begyndelsen af 1980'erne stiftede hun Schiller Instituttet for at skabe et nyt grundlag for relationerne mellem nationer.

I løbet af de forgangne 30 år har vi, i mange landes øjne, gjort Schiller Instituttet til en modsætning til den nuværende verden, som den domineres af imperiet. En betydelig del af denne indsats for at organisere folk har været at få folk til at lære Schillers intellekt at kende, at udvikle et niveau af tænkning som hans og at »opøve følelserne«.

Under denne diskussion benyttede hun lejligheden til at tale om Schillers poetiske metode og hans brug af tragedien som midler til at opløfte et publikum. Frem for alt, sagde hun, kommer behovet for at kæmpe for skønhed. Forespurgt om, hvad der kunne gøres for at reformere den dystre uddannelsesproces i USA, svarede hun, at det måtte begynde med at genindføre klassisk musik i skolerne.

Hun sammenlignede Marion Andersons skønne værdighed, når hun sang nationalhymnen, med Beyonces skammelige læbe-synkroniserede version, som et eksempel på forskellen mellem de ægte følelser, som en klassisk opførelse fremkalder, med Hollywoods degenererede forlorenhed.

Det var en meget indholdsrig, livlig fremstilling, som tog sigte på den almene befolknings smålighed, og som opmuntrede folk til at hæve sig op til det niveau for statsmandsskab, som er nødvendigt for at gå ind i æraen efter Obama – en meget passende måde at ære Schiller på, i den sarte alder af 255 år!

Der vil senere komme et udskrift af hele diskussionen.

(Billede: Statue af Friedrich Schiller, Belle Isle, Detroit, Michigan, USA. Denne statue af den tyske poet og skuespilforfatter blev bestilt af Detroit's tysk-amerikanske samfund i 1908 til en pris af 12.000 dollars; kunstneren er Herman Matzen.)

[Helga Zepp-LaRouche: Om Schillers digt 'Nänie', klassisk kultur og sjælens udødelighed. Aug. 2014](#)

Den store betydning, som Schiller Instituttet tillægger klassisk kultur, har alt at gøre med håbet om at komme ud af denne civilisationskrise, for vi har ikke blot en finanskrise, en politisk krise og en militær krise, men vi har i bund og grund en kulturkrise, og hvis vi ønsker at komme ud af den, må vi sørge for, at befolkningen i almindelig-hed får adgang til klassisk musik og klassisk poesi, for det er den eneste måde, hvorpå vi kan sørge for, at mennesker får adgang til deres indre kilde til deres egne, skabende evner, og der er næsten intet andet ud over klassisk musik og klassisk poesi, som kan gøre dette.

[Download \(PDF, Unknown\)](#)

Den danske hjælp til Schiller.

Af Tom Gillesberg

af Tom Gillesberg

Efter Den amerikanske Revolution (1776-1783) var blevet kronet med succes i form af USA's forfatning i 1789, og Den franske Revolution (1789-1791) havde udviklet sig til et jakobinsk blodbad fulgt af kaos og krig, arbejdede en gruppe af højtstående danskere energisk på at redde Danmark fra en dobbelt fare: Kaos og anarki, som man havde fået det i Frankrig, på den ene side; et tilbagefald til tyrannisk enevælde på den anden.

Det projekt for at redde frihedspoeten Friedrich Schiller og få ham til Danmark, som vi vil beskrive i denne artikel, ledte til en omfattende brevveksling mellem Schiller og den danske prins Frederik Christian af Augustenborg. Disse breve om menneskets æstetiske opdragelse og den danske elites intensive engagement i Schillers ideer var i høj grad medvirkende til at skabe en reform af det danske uddannelsessystem og en opblomstring i det intellektuelle liv i Danmark – centreret omkring en genoplivning af ideerne i den græske klassik, ideen om det Sande, det Skønne og det Gode, og det heraf følgende positive menneskesyn. Trods »statsbankerotten« i 1813 og det smertelige tab af Norge oplevede vi i Danmark en renaissance, den såkaldte Guldalder, fra 1800-tallets begyndelse, med en mangfoldighed af store ånder indenfor kunst, filosofi og videnskab, alt imens det øvrige Europa sank ned i en åndelig stenalder under Wienerkongressens tunge åg.

H.C. Andersens metaforiske eventyr, de indsigtfulde filosofiske skrifter fra Kierkegaards hånd, de græsk-inspirerede statuer af Bertel Thorvaldsen, de fængslende malerier af C.A. Jensen, Constantin Hansen og Kristian Købke, de humoristiske kompositioner af Frederik Kuhlau, de yndefulde balletter af August Bournonville, Brønstedes genopdagelse af det virkelige klassiske Grækenland og H.C. Ørsteds banebrydende videnskabelige opdagelser er blot nogle få eksempler på Guldalderens overflod af menneskelig kreativitet og skaberkraft.

Denne artikel lader det danske Guldaldereventyr begynde med historien om, hvorledes danske verdensborgere frelste Friedrich Schiller fra en ulykkelig skæbne.

Der kommer en tid, hvor ethvert ungt menneske må spørge sig selv: »Skal jeg handle ud fra de normer og værdier, jeg har fået fra traditionen, min familie, min position og samfundet – nutidens aksiomatiske grundsætninger – eller er der nogle højere principper, som nødvendiggør, at jeg ikke blot dvask flyder med tidens strømninger?»

Spørgsmålet kunne også formuleres: »Skal jeg gøre, hvad min tid og mine omgivelser kræver af mig, eller skal jeg handle ud fra de kommende generationers behov?» Svaret afgør, om man vælger at være en tragisk figur eller en ophøjet personlighed på verdenshistoriens skrånede brædder.

I det følgende vil vi beskæftige os med en konkret historisk begivenhed, hvor en stor tænker med et stort hjerte, Friedrich Schiller (1759-1805), ved hjælp af sine magtfulde ideer var i stand til at bevæge frugtbare sind og hjerter hos sin tids unge, og formå dem til at droppe smålig, selvcentreret egoisme, og i stedet se sig selv som verdensborgere. Denne ungdomsbevægelse, der var kaldet til handling af tidens dramatiske omvæltninger og Schillers ideer, inspirerede andre jævnaldrende unge og genvakte ungdommens brændende sandhedssøgen hos mange i den ældre generation.

Vor tids politisk engagerede mennesker og bekymrede medborgere vil i det følgende blive mindet om, at politiske mirakler kun finder sted, hvis man bliver ved med at kæmpe for at uddanne, opløfte og inspirere sig selv og sine medmennesker, uanset rang og status. Man må være villig til, som De forenede Staters grundlæggere så smukt udtrykte det, at dedikere sit liv, sin formue og sin ære til sikringen af de kommende generationers vé og vel. Og de kommende generationer refererer ikke nødvendigvis til ens egen familie, ens eget land eller ens egen tid. Som det bliver præsenteret i Schillers skuespil *Don Carlos*, og genspejlet i denne historie fra det virkelige liv, kan de handlinger i nuet, som har størst betydning for menneskeheden, for vores land og vores nuværende og tilkommende familie, sagtens ligge i et engagement i en international politisk forandring, som påvirker fremtiden for os alle.

På menneskehedens vandring gennem årtusinderne har der været mange mørke tidsaldre. Disse er blevet overvundet af små håndfulde målbevidste mennesker, som satte sig for at skabe lys i mørket, en renæssance. Og en sådan renæssance, den eneste redning for et ellers dekadent og degenereret samfund, har aldrig været begrænset til en simpel genoplivning af gamle skrifter og glemt kundskab. Den glemte kundskab må have nyt liv. Individet må levendegøre den og forfine den.

Det krævede, og kræver, tilstedeværelsen af et geni, der fra et højere

standpunkt kan genskabe en forståelse af menneskets sandere, dybere natur. En natur, der sjældent får udtryk i almindelige menneskers normale dagligdags aktiviteter, men som findes i forestillingen om, hvad menneskene kan og bør blive til. Geniet må være i stand til at fastholde og videreudvikle dette positive ophøjede menneskesyn, uanset hvor skuffende og frustrerende samtidigt mennesker måtte optræde og handle. Med udbredelsen af det positive menneskesyn forandres den sørgelige nutid til en bedre, lysere fremtid. Friedrich Schiller var sin samtids enestående geni, som Lyndon LaRouche er det for vor tid.

Det var lignende dybe overvejelser, der satte scenen for de begivenheder i 1791, vi skal beskrive i det følgende. To højtstående personer i det danske politiske liv, den fungerende konges svoger og finansministeren, begge medlemmer af det danske statsråd, brød med traditionen og omgivelsernes pres. De valgte bevidst at spendere en anseelig del af deres formuer og sætte deres politiske positioner på spil for at støtte rebellen Friedrich Schiller.

Den danske digter

I slutningen af 1780'erne kom den unge digter Jens Baggesen (1764-1826) til København, fattig på guld men rig på ånd. Han blev hurtigt en yndet gæst i den tids fineste selskab: De sociale sammenkomster hos finansminister grev Ernst Schimmelmann (1747-1831), medlem af statsrådet og en af de rigeste personer i Det danske Kongerige. Det var grevinde Schimmelmann, der arrangerede selskaberne, og hun kastede sig med stor iver over opgaven med at hjælpe den unge danske poet, som tryllebandt selskabet med sine entusiastiske oplæsninger. Og det er ved disse sammenkomster, at Baggesen møder sin fremtidige velgører, Frederik Christian af Augustenborg, prins af Danmark og arvehertug til Slesvig-Holsten. Efter sit giftermål med kronprins Frederiks søster, Louisa Augusta, i 1786 var Frederik Christian, i en alder af bare 20 år, trådt ind i det danske statsråd. På grund af kong Christian VII's sindssygdом var kronprins Frederik landets faktiske regent, og prinsen af Augustenborg blev den næsthøjeste rangeret i statsrådet.

Trods sin unge alder var Frederik Christian en yderst belæst herre. Han var kun 13 år, da giftermålet med kronprinsens søster blev arrangeret, og gennem hele sin tidlige ungdom kastede han sig med energisk iver over al kundskab, der kunne blive nyttig i hans fremtidige virke for det danske rige. Udover at tale og skrive flydende tysk, dansk og fransk, læste han engelsk og latin, og mestrede en del italiensk. Han fik en omfattende skoling i statskundskab, historie, jura, økonomi m.m., dels af privatlærere på slottet i Augustenborg, dels under et studieophold i Leipzig. I 1788 blev Frederik Christian så udnævnt til protektor for Københavns Universitet og indledte en livslang kamp for at forbedre de højere uddannelser i Danmark.

For Frederik Christian af Augustenborg er Jens Baggesen en talentfuld ung mand, der kan blive til god nytte for Danmark. Men den unge digter er fysisk og psykisk slidt ned, så prinsen arrangerer et statsbidrag på 800 rigsdaler, så Baggesen kan tage på en større udlandsrejse, slappe af og få helbredet bragt i orden igen.

I 1790 er den 26-årige Baggesen i Schweiz. Her gør han ivrigt kur til Sophie von Haller, barnebarn af den berømte forfatter Haller, og under kurmageriet falder han over Schillers skuespil *Don Carlos*. Baggesen har selvfølgelig læst andre tidligere værker af Schiller, men *Don Carlos* gør et særligt dybt indtryk, og han bliver en begejstret Schiller-fan. »Schiller er uden tvivl den fremste blandt Shakespeare-sønnerne – Josef blandt sine dramatiske brødre«¹, skriver han i sin dagbog.

I Schillers drama forsøger den unge fritænder markis de Posa at mobilisere sin barndomsven, den spanske kronprins Don Carlos, til at forlade sit fædreland og kæmpe for Flanderns frihed – en tydelig reference til de mange unge europæere, der forlod Europa for at deltage i den amerikanske befrielseskrig og rejse »frihedens tempel« på den anden side af Atlanterhavet. Det er i *Don Carlos*, vi finder markis de Posas berømte, storladne appel til kong Phillip om at tillade tros- og tankefrihed. Netop, hvad alle datidens frihedselskende europæere håbede for deres egne kongeriger: At de ville blive omdannet til moderne, frie stater, hvor man kunne tænke og tale frit.

Da Den franske Revolution brød ud i 1789, græd Europas unge af glæde. Nu skulle det amerikanske mirakel gentages i Europa – troede og håbede man. Senere græd man af rædsel, da håbet blev gjort frygteligt til skamme under det jakobinske terrorregime.

Ved alle sociale lejligheder læste Baggesen op af *Don Carlos*. Og dramaet var ham en stor hjælp i kurmageriet, for Sophie så markis de Posas »ædle gestalt« i den unge danske digter. Baggesen får sin Sophie – med lidt hjælp fra grev Schimmelmann, der indvilger i at garantere Sophie en enkepension. Det havde Sophies far forlangt for at give sin datter til en fattig digter.

På turen tilbage til Danmark besøger de nygifte først den tyske Shakespeare-oversætter og digter Christoph Martin Wieland (1733-1813), inden de tilbringer et par uger i Jena hos Wielands svigersøn, Kant-professoren Carl Leonhard Reinhold (1777-1851), en god ven til Schiller. Reinhold arrangerer et besøg hos Schiller. Desværre lider den store digter af en gevaldig tandpine, så besøget bliver kort. Ikke desto mindre styrker det Baggesen i sin beslutning om, at Schiller er et enestående geni, der på alle måder må støttes.

Den 31-årige Schiller, der ni måneder forinden var blevet gift med Charlotte von Lengefeld, led af alvorlige kroniske helbredsproblemer. I halvandet år havde han været professor ved universitet i Jena, og han havde da også fået den fine titel af hofråd. Desværre fulgtes de fine titler ikke af en løn, han kunne leve af. I sin professorstilling, hvor han holdt flere udødelige forelæsninger, som f.eks. *Hvad er, og hvorfor studerer man universalhistorie?*, som stadig studeres den dag i dag, modtog han sølle 200 thalers om året, rundt regnet en sjettedel af det, der behøvedes, for at han kunne forsørge sin familie.

Schiller var derfor tvunget til at arbejde dag og nat. Han producerede et utal af skrifter, der blev solgt for at brødføde digteren og hans familie. Men trods sin heroiske indsats var han ved at tabe kampen. Hans helbred svækkedes lige så hurtigt, som gælden voksede. *Don Carlos'* stolte fader, som inspirerede unge over hele Europa til at kæmpe for frihed og genskabe den nyligt vundne amerikanske frihed overalt i verden, var ved at lide samme sørgelige skæbne, som håbene om en fri fransk republik led i den efterfølgende tid.

Da Baggesen holder sit indtog i København, er han blevet en »Schiller-aktivist«. Overalt hvor han kommer, snakker han om Schiller, Schiller og Schiller.

Uheldigvis er hans velgører, Frederik Christian, ikke just Schiller-fan.

Baggesen fortæller selv: »Prinsen af Augustenborg var forudindtaget mod Schiller og mente slet ikke, at han havde geni. Med meget besvær fik jeg i stand, at han tillod mig at læse *Don Carlos* højt for ham. »Jeg tvivler meget på«, sagde han, »at vi vil læse bogen til ende; men – da De har væddet på det« – Jeg læste. Jeg havde på forhånd krævet, at han i det mindste måtte høre første akt til ende. Han blev revet fuldstændigt med – jeg læste ikke blot *Don Carlos* færdig – men dagen efter, da jeg skulle læse igen, havde han i løbet af natten læst resten. Nu kunne han de fremste scener udenad. Så læste vi alt, vi havde af Schiller igen og igen. Hvad er mere naturligt? Hvilke salige stunder har ikke *Don Carlos, Historien om Nederlandenes Frafald* osv. fremtryllet for os!«²

Frederik Christian, der, som andre unge, havde grædt af glæde ved nyheden om Den franske Revolution i sommeren 1789, blev rekrutteret til Schiller-projektet. Baggesen skriver til Reinhold: »Hvis ikke vi kan vinde denne prins for os, så kan alle Posa'er i det nuværende og kommende århundrede godt begive sig til galehuset; for en sjæl som hans gentager naturen sjældent blandt millioner, og måske aldrig blandt hundreder. – Men hvornår var verdensborgeren, der ihærdigt elsker frihed og lighed, oplysning og lykke for alle mennesker, veltilpas ved et hof?«⁴

Gennem denne opdagelsesrejse ind i Schillers skrifter, genspejlet i lyset fra *Don Carlos*, omdannes forholdet mellem Frederik Christian og Baggesen, fra et forhold mellem en fyrste og en fattig digter til et venskab, inspireret af det

tilsvarende mellem Don Carlos og markis de Posa. De to har forskellig social rang, men som frihedselskende mennesker, der er fast besluttet for at handle til menneskehedens bedste, er de ligeværdige.

I sommeren 1791 tager Frederik Christian sammen med sin hustru på et kurophold i Karlsbad, blandt andet i håb om at træffe Schiller. Denne havde meddelt, at han også vil tage på kur i Karlsbad, men er endnu ikke ankommet, da Frederik Christian når frem. Men prinsen møder flere af Schillers venner, heriblandt Dora Stock, hvis søster er gift med Schillers gode ven Körner. Der opstår mange intense diskussioner om Schiller, hans ideer, og hans sørgelige helbredsmæssige og økonomiske omstændigheder. På vej hjem til Danmark besøger Frederik Christian så Jena, men uheldigvis er Schiller netop rejst, med kurs mod Karlsbad. I stedet for at møde digteren personligt, bliver prinsen under tre møder med Reinhold grundigt sat ind i alle detaljer angående Schillers situation.

Sørgefesten

I mellemtiden har Baggesen vakt ægteparret Schimmelmans begejstring for Schiller. Det begyndte med en uskyldig sommerudflugt til Schimmelmans sommersted i Hellebæk. Greveparret havde inviteret Baggesen og Sofie samt grevindens svoger Schubart, der var Danmarks gesandt i Haag, og dennes kone. Baggesen blev bedt om at forberede nogle oplæsninger i tilfælde af dårligt vejr. Dagen inden udflugten nåede den sørgelige nyhed imidlertid København, at den store tyske digter Friedrich Schiller var afgået ved døden. Baggesen var totalt knust, men i sin rastløse sorg overtalte han Schimmelman til at gennemføre udflugten alligevel – nu som en sørgefest for Schiller.

I tre dage fejrede de tre ægtepar (selvfølgelig med hjælp fra tjenestefolk) Schiller. Gennem tårer af sorg og glæde oplæste de dele af *Don Carlos* og andre af hans skuespil, reciterede Schillers digte og diskuterede hans opløftende filosofi. Baggesen havde arrangeret en overraskelse som festens højdepunkt. Da de sang Schillers digt *Ode an die Freude, Hymne til Glæden*, lød pludseligt musikinstrumenter, og tjenestefolkenes børn kom dansende, klædt som yndefulde græske gratier. Baggesen havde tilføjet et ekstra vers til Schillers digt:

*Unser todte Freund soll leben!
Alle Freunde stimmten ein!
Und sein Geist soll uns unschweben
hier in Hellas Himmelhain.
Tutissimi:
Jede Hand emporgehoben!
Schwört bei diesem freien Wein:*

*Seinem Geiste treu zu sein
Bis zum Wiedersehn dort oben!*⁵

På dansk (egen oversættelse):

*Vores døde ven skal leve!
Alle venner stemme i!
Og hans ånd skal os omsvæve
her i Hellas himmerige.
Alle:
Hver en hånd som er opløftet!
Sværger ved den frie vin:
Tro at være mod hans ånd
til vi atter ses deroppe!*

Efter de tre dages sørgefest skrev Baggesen et brev til Reinhold, i hvilket han, blandt sorgfulde ord om Schiller, fortalte i detaljer om sørgefesten. Rystet skrev Reinhold tilbage, at Schiller endnu ikke var død, blot syg og bekymret. Ingen medicin havde kunnet forbedre hans tilstand.

Ifølge Reinhold, var beskrivelsen af sørgefesten i Hellebæk faktisk den eneste opmuntring og kilde til glæde og lindring, den store digter havde oplevet i meget lang tid. Schiller var blevet meget bevæget, da han hørte, at så fornemme folk så langt borte, var så begejstrede for hans ideer. Og det havde givet ham ny energi til at fortsætte kampen. Men han var stadig meget syg og i en håbløs situation.

En plan sættes i værk

Ved modtagelsen af brevet i København, skrider Baggesen og Augustenborg til handling med en plan, der har simret et stykke tid. Schiller må reddes. Hvis ingen af hans egne landsmænd er villige til at hjælpe ham, så må verdensborgere udefra træde hjælpende til. Denne ledestjerne for menneskeheden må ikke gå tabt. Frederik Christian tænkte endda videre: Hvis Schillers landsmænd ikke forstår at påskønne hans geni, hvorfor skulle han så blive der? Hvorfor skulle han ikke komme til Danmark? Så skulle han nok se til, at Schiller kunne genvinde sit kostbare helbred.

Når først Schiller er bosat i Danmark, hvad kan man så ikke udrette? Prinsen har i sit eget hjerte og sind følt den enorme kraft i Schillers ideer. Hvad nu hvis Schiller bliver det intellektuelle samlingspunkt i København? Er der en bedre måde, at omdanne et enevældigt Danmark til en moderne nation, som reflekterer de

høje principper, der er udtrykt i De forenede Staters forfatning?

Frederik Christian af Augustenborg sender brev til Schiller. Efterfølgende skriver prinsen til sin søster: *»Jeg vil lade Schillers digt [Die Künstler] afskrive til dig... I dag om otte dage venter jeg svar fra ham på invitationen, der er sendt til ham, om at komme til Danmark og her pleje sin sundhed i uforstyrret ro.«*⁶

Selv om Frederik Christian brændende ønsker, at Schiller skal komme til Danmark, er han meget påpasselig med ikke at lade det stå som en egoistisk betingelse for den hjælp, han tilbyder ham. *»Men vi er ikke så småligt egennyttige at gøre denne ændring i Deres opholdssted til en betingelse. Det overlader vi til Deres eget frie valg. Vi ønsker, at menneskeheden skal beholde en af sine lærere, og dette ønske må gå frem for alle andre betragtninger«*, står der i brevet til Schiller.

Prinsen har truffet sin beslutning. Schiller skal hjælpes, men spørgsmålet er hvordan. Normalt ville en person, der var værdig til at få understøttelse, blive støttet af den danske stat. Frederik Christian ville så gå til kronprinsen og argumentere for, hvorfor det er vigtigt og nødvendigt. Men det er helt utænkeligt i denne sag. For det første er Schiller ikke dansk, og i kølvandet på den såkaldte »tyskerfejde« i København i 1789 var det let at falde i folkets unåde, hvis man fremstod som alt for »tyskervenlig«. For det andet er Schiller i manges øjne en farlig revolutionær, og efter Den franske Revolution betragtede man sådanne revolutionære personligheder som en dødelig trussel mod et enevældigt monarki som det danske (af samme årsag blev ingen af Schillers skuespil opført i Danmark før 1817. Det første var *Marie Stuart*. *Røverne* blev først opført i 1823 og *Don Carlos* i 1831. Man sagde åbent, at det skyldtes Schillers farlige revolutionære ideer).

Selv om Frederik Christian havde en høj position og var en hårdtarbejdende tjener for den danske stat, havde han ikke nogen privat formue af betydning. Efter giftermålet med prinsesse Louise Augusta, var de nødt til at flytte ind hos kronprins Frederik på Christiansborg. Frederik Christian havde simpelthen ikke midlerne til at opretholde en selvstændig husholdning i København. Kronprinsen måtte endda betale lønningerne for sin søsters tjenestefolk, så hun kunne leve standsmæssigt.

Prins Frederik Christian kan altså ikke på egen hånd klare at finansiere Schiller. Han og Baggesen må få andre med i projektet. De bliver hurtigt enige om en indlysende kandidat; en person, der både moralsk og finansielt er velkvalificeret til at deltage i projektet: Deres gode ven greve Ernst

Schimmelmann. Nok er Schimmelmann både greve og finansminister, men han er også en veluddannet humanist, filantrop og forkæmper for det almene vel. Han var en af nøglepersonerne i ophævelsen af stavnsbåndet og forbuddet mod slavehandel (vel at mærke som den største slaveejer på de Dansk-vestindiske Øer. En ubehagelig arv fra faderen, han var glad for at slippe af med). Men Schimmelmann er også en loyal undersåt til kronprins Frederik og bange for at fremstå som en revolutionær og en tyskerven, hvilket utvivlsomt vil underminere hans position ved hoffet og hos folket. Så kan Schillers venner få Schimmelmann med i projektet?

Frederik Christian skriver til Baggesen: *»Efter grundige overvejelser mener jeg, at det er bedst, hvis De Baggesen vil være Schillers fortalere i det schimmelmannske hus. Schiller må sikres en sådan indkomst, at han kun behøver at udføre et rimeligt stykke arbejde dagligt for at have sit udkomme. Jeg ser ingen mulighed for, at netop nu at give ham en offentlig stilling, staten kan altså intet bidrage; hvad der sker, må ske gennem privatpersoner. Vil Schimmelmann for en bestemt årrække bidrage med noget årligt? Det er spørgsmålet, som jeg ønsker, De får svar på.«*⁷

Baggesen arbejder hårdt for at få hvervet Schimmelmann, men beklager i et brev til Frederik Christian den 11. november, hvor umulig opgaven virker. Han har allerede mindst 20 gange nævnt Schillers umulige omstændigheder, og alt greveparret gjorde, var at fortælle, hvor dårlige tiderne var, og hvorledes de, af den årsag, var tvunget til at holde igen med udgifterne. *»Jeg venter på en belejlig dag, hvor jeg kan få Schimmelmann med på i det mindste at stå for halvdelen – for at få noget gjort ved sagen. Hos hende [grevinden -red.] er der intet at gøre. Hun finder, at alle nødlidende her i landet må hjælpes først«*.⁸

Grevinden vil ikke støtte Schiller, da han er en udlænding, og Schimmelmann er, udover at beklage sig over det økonomiske, bange for de politiske konsekvenser, hvis han deltager i projektet. På trods af disse vanskeligheder, lykkes det Baggesen, med sin unge entusiastiske ihærdighed, at opløfte greveparret til at medvirke i det vigtige projekt. Schimmelmann går med til at finansiere halvdelen af underholdet til Schiller, på betingelse af at hans identitet ikke bliver røbet.⁹ (Trods deres oprindelige tøven blev greveparret nære personlige venner med Schiller-familien for resten af livet. Schimmelmann blev tilmed gudfader for Schillers anden søn Ernst. Alt, der blev publiceret fra Schillers hånd, blev sendt til greveparret, og grevinden takker hver gang med et personligt brev til Schiller eller hans kone Charlotte. Denne korrespondance fortsatte efter Schillers død i 1805, hvorefter Schimmelmann sendte en årlig støtte til Charlotte på 300 thaler.)

Den 27. november 1791 kan det historiske brev fra Frederik Christian og Schimmelmann sendes til Friedrich Schiller:

To venner, der som verdensborgere er knyttede til hinanden, sender Dem denne skrivelse, ædle mand! De kender dem ikke, men begge ærer og elsker Dem. Begge beundrer Deres genis høje flugt, som har præget forskellige af Deres nyere værker som de mest ophøjede af alle menneskelige. I disse værker fandt de den tænke måde, det sind, den begejstring, som knyttede deres venskabsbånd, og vænnede sig, da de læste dem, til den ide, at betragte forfatteren af disse som et medlem af deres venskabsforbund. Stor var derfor også deres sorg, da de hørte nyheden om hans død, og de fældede ikke færrest tårer blandt det store antal af gode mennesker, der kendte og elskede ham.

Denne levende interesse, som De, ædle og højtærede mand, vækker i os, forhindrer, at De skulle anse os for at være ubeskedne og påtrængende. Den må fjerne enhver misforståelse af hensigten med dette brev. Vi affatter det med den ærbødige tilbageholdenhed, som Deres finfølelse vækker hos os. Vi ville i så henseende tilmed være bekymrede, hvis vi ikke vidste, at der også er sat en vis grænse for ædle og fintdannede sjæles dyd, som det ikke går an at overskride, uden at fornuften modsætter sig det.

Deres helbred, som er blevet ødelagt af alt for stor anstrengelse og arbejde, fordrer, har man fortalt os, at få absolut hvile et stykke tid, så det kan genoprettes, og så den fare, der truer deres liv, kan afværges. Alene Deres omstændigheder, Deres nuværende skæbne, forhindrer Dem i at tillade Dem denne hvileperiode. Vil De gøre os den glæde, at gøre dette muligt for Dem? Vi tilbyder Dem de næste tre år en årlig gave på et tusinde thaler.

Tag imod dette tilbud, ædle mand! Lad ikke synet af vore titler forlede Dem til at afslå det. Vi kender disses værd. Vi kender ingen anden stolthed end den at være menneske og borger i den store republik, hvis grænser omfatter mere end enkelte generationers liv og mere end en klodes grænser. De har her kun mennesker, Deres brødre, foran Dem, ikke indbildte stormænd, som ved en sådan anvendelse af deres rigdomme kun nyder en noget ædlere slags hovmod.

Det afhænger af Dem, hvor De vil nyde denne ro. Her hos os ville De ikke savne tilfredsstillelse for Deres sjæls behov i en hovedstad, der både er regeringssæde og en stor handelsplads og har meget kostbare bogsamlinger. Højagtelse og venskab fra mange sider ville konkurrere om at gøre Deres ophold i Danmark så behageligt som muligt, for vi er ikke de eneste her, der kender og elsker Dem. Og hvis De, når De atter er rask, skulle ønske at få en statsansættelse, så ville det ikke falde os svært at opfylde dette ønske.

Men vi er ikke så småligt egennyttige at gøre denne ændring i Deres opholdssted til en betingelse. Det overlader vi til Deres eget frie valg. Vi ønsker, at menneskeheden skal beholde en af sine lærere, og dette ønske må gå frem for alle andre betragtninger.

København den 27. november, 1791

Frederik Christian, prins af Slesvig-Holsten

*Ernst Schimmelmann*¹⁰

Schiller blev tilbudt en årlig understøttelse på 1000 thaler, en understøttelse, som vil sætte ham i stand til mageligt at brødføde sig selv og sin familie. Det blev tilbudt uden nogen form for betingelser i tre år. Alt Schiller skal gøre, er at genvinde sin sundhed. Han kan anvende pengene og sin tid, som han finder bedst. Men han får også tilbuddet om at komme til København med det samme, genvinde sin sundhed i Københavns behagelige omgivelser, og efter de første tre år få en fast statsansættelse med en god løn.

Dette bliver tilbudt Schiller, ikke som velgørenhed fra et par rige danskere, der har ondt af en fattig digter, men som et indskud fra to danske borgere »i den store republik«. De så det selv som deres bidrag til verdens og menneskehedens opblomstring, hvor Schillers geni har sin egen helt unikke rolle. Frederik Christian håber så også, at Schiller kan komme med det afgørende anstød, der vil omdanne Danmark fra et enevældigt monarki til en moderne nation; et hjemsted for frihed og fornuft.

Schillers svar

I et brev til Jens Baggesen, han skriver tre dage efter, at han har modtaget det storslåede tilbud, beskriver Schiller det overvældende brev, han just har modtaget, og den enorme betydning, det har for ham og hans mission:

Jena den 16. december 91.

Hvordan skal jeg begynde, min dyrebare og højt skattede ven, med at beskrive de følelser, der siden modtagelsen af disse breve er blevet levende i mig? Så bedøvet og overrasket, som jeg blev over indholdet og stadig er det, skal De ikke forvente meget sammenhængende fra mig. Kun mit hjerte kan stadig tale, og selv det finder kun ringe støtte i et hoved, der stadig er så sygt, som mit endnu er det. Et hjerte som Deres kan jeg ikke belønne smukkere, for den kærlige interesse, som det har i min sjæls ve og vel, end ved at jeg ophøjer den stolte fornøjelse, som Deres fortræffelige venners ædle og enestående handlemåde i sig selv må berede Dem – i glad overbevisning om en fuldstændig opnået hensigt – til

den lifligste glæde. Ja, min dyrebare ven, jeg tager imod tilbuddet fra prinsen af H. og grev S. med taknemmeligt hjerte – ikke, fordi den smukke måde, hvorpå det blev fremsat, overvinder alle mine betænkeligheder, men fordi en forpligtelse, der er hævet over enhver mulig betænkelighed, byder mig det. At yde og være alt, som jeg med de mig tildelte kræfter kan yde og være, er for mig den højeste og mest uundværlige af alle pligter. Men mine ydre omstændigheder har desværre indtil nu gjort det aldeles umuligt, og kun en fjern og stadig uvis fremtid giver mig større forhåbninger. Den storslåede hjælp fra Deres ophøjede venner sætter mig pludselig i stand til at udfolde alt, hvad der slumrer i mig, at gøre mig til det, som jeg kan blive til – hvilket andet valg har jeg altså? ...

[Schiller forklarer i det følgende udførligt om de store kvaler han pga. sin uafklarede økonomiske situation har måttet gennemlide i de seneste ti år, og den ubeskrivelige glæde og taknemmelighed, han derfor føler over det indtrufne - red.]

Tilgiv mig, dyrebare ven, denne udførlighed om mig selv; jeg vil derved blot sætte Dem i stand til at forestille Dem det indtryk, som prinsens og grevens ædelmodige tilbud har haft på mig. Jeg ser mig derved pludselig sat i stand til at realisere den plan, som min fantasi i sine lykkeligste stunder forudbestemte. Jeg opnår endelig den længe og hedt begærede åndens frihed, det fuldkomment frie valg for mit virke. Jeg får ledige stunder, og gennem dem vil jeg måske generobre min mistede sundhed; og hvis ikke, så vil sindets nedtrykthed for fremtiden ikke længere give næring til min sygdom. Jeg ser lyst på fremtiden – og selv om det skulle vise sig, at mine forventninger til mig selv blot var skønne illusioner, hvormed min kuede stolthed hævnede sig på skæbnen, så skal det i det mindste ikke skorte på min udholdenhed for at retfærdiggøre de forhåbninger, som to af dette århundredes fortræffelige borgere har næret til mig. Da min skæbne ikke tillader mig at virke velgørende på samme måde som dem, så vil jeg dog forsøge det på den eneste måde, som er mig tilstået – og måtte det frø, som de såede, folde sig ud i mig til en smuk blomst for menneskeheden.¹¹

Schiller slutter brevet med at beklage, at han ikke kan opfylde Baggesens ønske om, at han kommer til København. Hans helbred tillader det ikke, og af samme årsag regner han med at tilbringe sommeren i Karlsbad. Han har også stadig sine forpligtelser ved universitetet. Men han håber snart at kunne komme til København, og møde disse fantastiske mennesker, der har gjort så meget for ham.

Den 19. december 1791 sender Schiller så sit svar til Frederik Christian af Augustenborg og grev Ernst Schimmelmann. Han skriver:

Tillad, I mest tilbedelsesværdige, at jeg sammenfatter to ædle navne i ét, nemlig i dét, som De selv i hensynet til mig har forenet Dem i. Anledningen til, at jeg tager mig denne frihed, er allerede i sig selv en så overraskende undtagelse fra alt almindeligt, at jeg må frygte, at jeg skulle komme til at nedværdige det rent ideale forhold, hvorunder De har henvendt Dem til mig, gennem enhver hensyntagen til tilfældige forskelle.

På et tidspunkt, da en sygdom stadig omtågede min sjæl og truede mig med en dystre og sørgelig fremtid, rækker De mig, som to beskyttende genier, en hånd fra skyerne. Det storsindede tilbud, som De kommer med, opfylder ja overgår mine dristigste ønsker. Den måde, De gør det på, befrier mig for frygten for at vise mig uværdig til Deres godhed, idet jeg accepterer dette bevis på det. Jeg måtte rødme, hvis jeg ved et sådant tilbud kunne tænke på andet end på den skønne humanitet, som det udspringer fra, og på den moralske hensigt, som det skal tjene. Sådan som De giver – rent og ædelt – mener jeg at kunne modtage. Deres hensigt med dette er at fremme det gode; hvis jeg kunne føle skam over noget, så var det, at De har taget fejl mht. redskabet i den forbindelse. Men den bevæggrund, med hvilken jeg tillader mig at tage imod det, retfærdiggør mig over for mig selv og lader mig – selv i den højeste forpligtelses lænker – fremstå for Dem med følelsens fuldstændige frihed. Ikke over for Dem, men over for menneskeheden skal jeg afdrage min skyld. Dette er det fælles alter, hvorpå De nedlægger Deres gave og jeg min tak. Jeg ved, I meget ærede, at kun overbevisningen om at være forstået af mig, fuldender Deres tilfredshed; derfor og kun derfor tillod jeg mig at sige dette.

Men den nære deltagelse, som en alt for hildet velvilje i Deres storsindede beslutning kommer til udtryk over for mig, det fortrin, som De frem for så mange andre tildeler mig, idet De mener, at jeg skal være et redskab for Deres skønne hensigter, den godhed hvormed De kommer en fremmed verdensborgers små behov i møde, pålægger mig de mest personlige pligter over for Dem og fylder mig – foruden med ærefrygt og beundring – med den inderligste kærligheds følelser. Hvor stolt gør De mig, at De forestiller Dem mig i et forbund, som det ædleste af alle formål helliger, nemlig entusiasmen for det gode, for det store og skønne har forbundet. Men hvor langt er den begejstring, som ytrer sig i handlinger, ophøjet over den, som må begrænse sig til at have vakt handlinger. At udruste sandhed og dyd med den sejrende kraft, hvormed de underkaster sig hjerter, er alt hvad filosofien og den fremstillende kunstner formår – hvor meget anderledes er det at realisere begge idealer i et skønt liv. Jeg må her svare Dem med ordene, hvormed han affærdiger en kunstners stolthed: »De har gjort, hvad jeg blot kunne male!«

Men selv om jeg skulle kunne glemme, at det er mig, der er genstand for Deres godhed, at det er Dem, jeg kan takke for den skønne udsigt til at kunne fuldende mine skitser, så ville jeg stadigvæk være Dem megen tak skyldig. En åbenbaring, som De har været for mig, genopretter troen på den rene og ædle menneskehed, en tro, som så talrige eksempler på det modsatte nedslår i den virkelige verden. Usigelig vellyst er det for menneskehedens maler i det virkelige liv at møde træk af det billede, som lyser klart i hans indre og må ligge til grund for hans skildringer. Men jeg føler, hvor meget jeg mister ved at tage den store forbindtlighed på mig, som De pålægger mig. Jeg mister via den søde frihed, det er at give min beundring udtryk og at forherlige en så uegennyttig og skøn adfærd med en lige så uegennyttig følelse.

Muligheden for at fremstille den som person for Dem, som De har forpligtet så dybt, vil blive resultatet af Deres storsindede understøttelse. Via denne vil jeg se mig i stand til efterhånden at genvinde mit helbred og at udholde en rejses besværligheder og skiftet i levemåde og klima. For øjeblikket er jeg stadigvæk udsat for tilbagefald til en sygdom, som forringer nydelsen for mig ved de reneste livsglæder, og som kun meget langsomt – ligesom den kom – vil kunne bringes til ophør. Blandt de mange afsavn, som De pådrager mig, er dette ikke et af de ringeste, nemlig at De udskyder det lykkelige tidspunkt, hvor syn og omgang vil knytte mig med tusind ubrydelige bånd til to hjerter, som allerede nu – ligesom guddommen – henrykker fra det usynlige fjerne, og ligesom denne er uopnåelig for min tak. At leve i denne skønne fremtid og ile forud for dette tidspunkt med sine ønsker og drømme vil indtil da være den kæreste beskæftigelse for Deres dybt forpligtede og evigt taknemmelige

*Friedrich Schiller*¹²

Schillers danske eftermæle

Schiller lever op til sit løfte. I løbet af de næste seks år (den oprindelige støtte til Schiller bliver forlænget yderligere tre år, den sidste pengeoverførsel finder sted i november 1796), hvor han er finansieret af Frederik Christian og Schimmelmann, genvinder han ganske vist ikke fuldt sit helbred, men så meget desto mere sit poetiske og filosofiske geni. Han når aldrig til Danmark, men i februar 1793 skriver Schiller det første af en række breve til prins Frederik Christian, der, brev for brev, cirkulerer i hele den danske elite.

Brevene tager udgangspunkt i den fejlslagne franske revolution, hvor de store

forhåbninger er endt i et bestialsk blodbad. Schiller skriver, at »et stort øjeblik fandt et fordærvet folk« og at årsagen til den franske katastrofe er at finde i de franske hjerter, ikke i de veluddannede, oplyste hoveder.

Derfor er medicinen, der kan sikre en mere lykkelig udgang på senere revolutioner her i Europa, menneskenes æstetiske opdragelse. Der må vækkes en trang i hjerterne efter det sande, det skønne og det gode. Det er, for digteren Schiller, kunstens formål. Borgerne må også uddannes ved at leve sig ind i den klassisk-græske filosofiske og politiske verden, vænne sig til at leve og virke med udgangspunkt i hele menneskeheden og i hele dens historie. Oplysningstidens kynisme må erstattes af græsk idealisme. Sådan lægges grunden for fremtidig succes.

I en renæssance, som den efterfølgende danske guldalder, søger de ledende personer at genoplive og forbedre det sande, det skønne og det gode fra tidligere tider, i deres kamp for det almene vel – med en ungdommelig, idealistisk tro på det gode i mennesket, og det positive bidrag vi hver for sig kan yde.

Ideerne, der bliver udviklet i Schillers breve til prins Frederik Christian, bliver siden omskrevet og publiceret som Schillers afhandling: *Om Menneskets Æstetiske Opdragelse*. Andre dele af diskussionen i brevene genspejles i andre af Schillers æstetiske skrifter, som f.eks.: *Om Faren ved æstetiske vaner*, *Om skønhedens nødvendige begrænsning*, specielt når det gælder filosofiske sandheder, *Om det ophøjede*, *Tanker over brugen af det gemene og nedrige i kunsten* og *Om det Naive*.¹³

I sidste øjeblik fik en svækket Schiller hjælp fra Jens Baggesen, prins Frederik Christian af Augustenborg og greve Ernst Schimmelmann. Han blev bevaret som en lærer for menneskeheden. I slutningen af 1791 skriver Schiller til sin gode ven Körner: »Nu har jeg endelig mulighed for at lære og for at samle og arbejde for evigheden.«¹⁴

Trods sit dårlige helbred, har Schiller endnu 14 meget produktive år til gode, inden han i 1805 dør alt for tidligt, 45 år gammel. Foruden sine æstetiske skrifter, var han i stand til at skrive dramatiske mesterværker som *Wallenstein*, *Maria Stuart*, *Jomfruen fra Orleans* og *Wilhelm Tell*, digte som *Dykkeren* og *Ibykus' Traner* og mange andre smukke poetiske værker. Værker, der både på tysk og i dansk oversættelse, fandt et stort og trofast publikum i alle dele af det danske rige.

Tænk, hvor meget fattigere vi ville have været, hvis ikke hjælpen fra Danmark

var nået frem i tide!

Fodnoter:

1. Schiller und der Herzog von Augustenburg in Briefen. Mit Erläuterungen von Hans Schulz. Jena, 1905, s. 6.
2. Ibid s. 9-10.
3. Ibid s. 10.
4. Ibid s. 10.
5. Ibid s. 18.
6. Briefwechsel des Herzogs Friedrich Christian zu Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg mit König Friedrich VI von Dänemark. Herausgegeben von Hans Schulz, Leipzig, 1908, s. 34.
7. Timoleon und Immanuel. Dokumente einer Freundschaft. Briefwechsel zwischen Friedrich Christian zu Schleswig-Holstein und Jens Baggesen. Herausgegeben von Hans Schulz. Leipzig, 1910, s. 69.
8. Ibid s. 70.
9. Schillers gode ven Körner, som ikke var informeret om, at bidragsydernes identitet skulle holdes hemmeligt, fortæller pressen den glade nyhed. Frederik Christian kan derfor, til sin store overraskelse, læse om tilbuddet til Schiller i de tyske aviser samtidigt med, at han får Schillers svar. Da Schiller bliver klar over brøleren, skynder han sig at skrive til Baggesen, og beder ham beklage det skete og undskylde mange gange. Det gør Baggesen med stor succes. Det hjælper nok også, at offentligheden tog godt imod nyheden om prinsens og grevens hjælp til Schiller.
10. Schiller und der Herzog von Augustenburg in Briefen. Mit Erläuterungen von Hans Schulz. Jena, 1905, s. 24-26.
11. Ibid s. 34-38
12. Ibid s. 41-44
13. Ibid s. 138-139.
14. Ibid s. 33.